

Datum

29 februari 1996

Nummer

1657

Onderwerp

Peilbesluit Volkerak/Zoommeer

DE MINISTER VAN VERKEER EN WATERSTAAT

Gezien:

- de bevindingen van het Permanent Overlegorgaan waterbeheer en Noordzee-aangelegenheden, zoals vermeld in zijn rapportages van 11 juni 1993 en 21 november 1994 met betrekking tot de evaluatie en de vervolgens voorgestelde maatregelen tot verbetering van het waterbeheer van het Volkerak/Zoommeer;

Overwegende:

1. Algemeen

Het (peil)beheer van rijkswateren wordt vastgelegd in het beheersplan voor de rijkswateren. Daarnaast kan er aanleiding zijn voor bepaalde rijkswateren een afzonderlijk peilbesluit vast te stellen, zoals aangegeven in artikel 16 van de Wet op de waterhuishouding. Daartoe is met name aanleiding in gevallen waarin met het peil en de handhaving daarvan aanmerkelijke belangen zijn gemoeid. Daarnaast is de zinvolheid van een peilbesluit afhankelijk van de mate waarin er voor wijziging van het peil beleidsruimte bestaat en van de mogelijkheid een vastgesteld peil ook daadwerkelijk te kunnen handhaven. Zo wordt voor scheepvaartkanalen geen peilbesluit vastgesteld omdat de beleidsruimte ontbreekt en bij rivieren en getijdegebieden ontbreekt de mogelijkheid een peil te handhaven. Indien een peilbesluit voor een rijkswater verplicht is, wordt dat aangewezen bij Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB). Het Volkerak/Zoommeer is in artikel 11 van de AMvB Uitvoeringsregeling waterhuishouding aangewezen als één van de vijf stelsels van rijkswateren waarvoor een peilbesluit verplicht gesteld is. In die AMvB is tevens de procedure voor peilvaststelling opgenomen.

2. Vigerend peil

Het Volkerak/Zoommeer is ontstaan bij de sluiting van de Philipsdam op 17 april 1987. De verbinding met het Bathse Spuikanaal is op 21 april daaropvolgend tot stand gekomen. Op 29 april 1987 heeft de toenmalige Minister van Verkeer en Waterstaat het waterbeheer, waaronder het peil, vastgesteld. Deze peilvaststelling hield in een peil dat zolang en zo dicht mogelijk in de buurt van NAP gelegen is. Om echter de inlaat van verontreinigende stoffen zoveel moge-

lijk te beperken werd een selectief inlaatbeheer van water nodig geacht. Daarbij wordt het meerpeil verhoogd vóór een verontreinigingsgolf het inlaatpunt bereikt en de inlaat gestaakt zodra zo'n golf het inlaatpunt bereikt. De daardoor optredende peilafwijkingen hadden als bovengrens NAP +0,05 m en als ondergrens NAP -0,25 m (exclusief op- en afwaaiing). Dit peilbesluit was conform het advies van de Raad van de Waterstaat van 25 februari 1987.

Bij het besluit over het waterbeheer is, conform het voorstel van de Raad van de Waterstaat, tevens opgenomen dat na 3 jaar een evaluatie plaats zou vinden en om advies voor te leggen aan de Raad. De evaluatie is in 1991 uitgevoerd. De uitkomsten zijn vastgelegd in de nota "En de zee werd meer". Onder punt 4 wordt nader op deze evaluatie ingegaan.

Het bij de brief van 29 april 1987 vastgestelde beheer is nader uitgewerkt in het Beheersplan water Zoommeer van maart 1988. Daarin is ook opgenomen het waterbeheer in droge en in natte omstandigheden. In droge omstandigheden wordt het peil gehandhaafd door water in te laten.

In natte omstandigheden zullen peiloverschrijdingen op kunnen treden. Een peil van NAP +0,50 m zou nog net niet leiden tot overschrijding van de maatgevende waterstanden in West-Brabant. Indien dat peil wel overschreden dreigt te worden moeten aanvullende lozingsmogelijkheden benut worden. Als mogelijkheden worden genoemd spuien via de Krammersluizen naar de Oosterschelde en via het gemaal bij de Kreekraksluizen naar het Antwerps Kanaalpand.

3. Gevoerd peilbeheer

Het beheer is uitgevoerd volgens het vigerende peil. Als meerpeil is daarbij gehanteerd het peil op de locatie Vossemeer omdat daar de windinvloed het kleinst is. Lozing vindt geautomatiseerd plaats zodra het meerpeil met 1½ cm overschreden wordt. (De invloed van 1 spuikoker te Bath.)

Inlaat vindt plaats zodra uit een voorspellende berekening blijkt dat het peil onderschreden zal worden.

Ter uitvoering van het selectieve inlaatbeheer zijn als criteria gesteld:

- niet inlaten bij Rijnaafvoeren te Lobith > 3500 m³/s en/of Maasafvoeren te Eijsden > 500 m³/s;
- niet inlaten bij een verontreinigingsgolf op de grote rivieren.

Bij hoge rivierafvoeren wordt namelijk veel slib meegevoerd en daaraan zijn veelal verontreinigingen gebonden. Gebleken is dat bij zulke hoge rivierafvoeren geen inlaat nodig is omdat dan de polders en Brabantse rivieren voldoende water aanvoeren voor peilhandhaving.

Opgeloste verontreinigingen bij beperkte rivierafvoeren zijn steeds opgetreden in perioden dat de polders en Brabantse rivieren al voldoende water leverden. Eénmaal, namelijk in december 1988, is peilverhoging toegepast ten einde de inlaat van zwevend stof met cadmium uit het Hollandsch Diep te voorkomen. Voor die peilverho-

ging is geen water uit het Hollandsch Diep ingelaten maar water van de polders en Brabantse rivieren vastgehouden. Verlageningen door niet inlaten zijn zeer beperkt gebleven. Ook verontreinigingen met een zodanig lage concentratie dat deze bij het inlaatpunt niet of nauwelijks aantoonbaar waren konden geweerd worden.

Peilonderschrijdingen zijn alleen opgetreden als gevolg van storingen in de besturing. Het opgetreden min. etmaalgemiddelde is NAP -0,19 m (begin maart 1990). Peilen beneden NAP -0,05 m zijn weinig voorgekomen.

Peiloverschrijdingen zijn niet altijd te voorkomen omdat de spuicapaciteit van de sluis bij Bath kleiner is dan de maximale toevoer. Daarnaast reduceren opgewaaide getijden op de Westerschelde de capaciteit van de sluis. Om de peiloverschrijding te beperken wordt bij een verwachte afvoerpiek het peil tijdelijk met maximaal 10 cm verlaagd. Desondanks zijn peiloverschrijdingen opgetreden van, als etmaalgemiddelde, 24 cm (januari 1988), 25 cm (januari 1994) en 38 cm (januari 1995). Kan de peilverhoging in 1988 nog gedeeltelijk toegeschreven worden aan "storingen" in het systeem, in 1994 en 1995 waren uitsluitend de enorme toevoer en/of de gereduceerde spuicapaciteit te Bath de oorzaak van de peilverhoging.

Hoewel geen overschrijding van een meerpeil van NAP +0,50 m is opgetreden of (nauwelijks) dreigde, zijn aanvullende maatregelen getroffen om extra water af te voeren om met name overschrijding van het noodpeil te Breda (NAP +1,70 m) te voorkomen. In januari 1994 is daarom het terugwinnen van zoet water bij de Krammersluizen gestaakt. In 1995 is begin januari water naar het Antwerps Kanaal-pand gepompt terwijl eind januari tevens water op de Oosterschelde geloosd is via de Krammer- en Bergsediepsluis. Met het Hoogheem-raadschap van West-Brabant vindt overleg plaats over de inzet van de extra lozingsmiddelen.

4. Evaluatie

Zoals reeds aan het slot van punt 2 vermeld, is de evaluatie in 1991 uitgevoerd en daarvan verslag gedaan in de nota "En de zee werd meer".

Daaruit blijkt dat de voorspelde ontwikkelingen in het meer dreigen te leiden tot een omslag naar een stabiel door witvis en algen gedomineerd water. Om zo'n omslag te voorkomen moet, naast vermindering van de belasting met voedingsstoffen, de weerstand van het meer vergroot worden door inrichting van de oevers, ontwikkeling van de oeverzones en een gericht visstandsbeheer.

Voor de ontwikkeling van de oeverzones en een gericht visstandsbeheer is mede een meer natuurlijk peilbeheer nodig. Hierbij komt oeverbegroeiing beter tot ontwikkeling en ontstaan, in samenhang met vooroeverinrichting, voldoende omvangrijke paai- en opgroeigebieden voor roofvis.

Voor een meer natuurlijk peilbeheer zijn in de Evaluatienota 2 alternatieven voorgesteld, namelijk peilfluctuaties van 30 en van 40 cm. Het alternatief met 30 cm peilfluctuaties wordt als minimaal aangemerkt. Dan zijn echter aanvullende oeverinrichtingsmaatregelen

in de vorm van ondiepwatergebieden en vooroeververdediging onontbeerlijk om voldoende paaigebied te krijgen. Voor beide alternatieven is uitgegaan van een maximum streefpeil op NAP +0,15 m. De overschrijdingsfrequentie van hoogwaterstanden (NAP +0,35 m à NAP +0,45 m) blijft daardoor in dezelfde orde van grootte van de eerder opgezette verwachting voor het vigerende meerpeil.

5. Overleg nieuw peilregime

Naar aanleiding van gesprekken met de regio over het Evaluatierapport is door Rijkswaterstaat een fluctuerend meerpeil tussen NAP en NAP -0,30 m voorgesteld. Over dit voorstel bestond echter geen consensus.

Wegens opheffing van de Raad van de Waterstaat is het Evaluatierapport en het voorgestelde peil voorgelegd aan het Permanent Overlegorgaan voor Waterbeheer en Noordzee-aangelegenheden (OWN). Dit orgaan heeft in zijn rapportage van 11 juni 1993 voorshands ingestemd met het voorgestelde peilregime. Daarnaast heeft het orgaan de Rijkswaterstaat verzocht:

- opnieuw bestuurlijk overleg aan te gaan om te bezien of een voor alle partijen bevredigende oplossing voor de feitelijke en financiële gevolgen van het voorgestelde peilbeheer gevonden kan worden;
- het overlegorgaan van de resultaten in kennis te stellen;
- eventueel uit het overleg voortkomende alternatieven aan het overlegorgaan voor te leggen.

Nader overleg met de regio heeft geresulteerd in 2 alternatieven. Beide gaan uit van fluctuerende peilen waarbij fluctuaties veroorzaakt worden door hydro-meteo omstandigheden. Het maximum streefpeil bedraagt voor beide alternatieven NAP +0,15 m. Het verschil tussen de alternatieven wordt veroorzaakt door een minimum streefpeil van respectievelijk NAP -0,10 m en NAP -0,30 m, zodat de peilfluctuaties respectievelijk 25 en 45 cm bedragen.

Het alternatief met peilfluctuaties van 25 cm wordt als onvoldoende aangemerkt. Daarbij zijn tevens aanvullende oeverinrichtingswerken onontbeerlijk. Het alternatief met 45 cm peilfluctuaties is met betrekking tot het beoogde doel voldoende mits de oevervegetatie voldoende tot ontwikkeling gekomen is.

De infrastructuur van de omringende gebieden is echter (nog) niet geschikt om het wenselijke peilregime op redelijk korte termijn te realiseren. Om de dreiging van omslag naar een eutroof meer aan te pakken zijn snel maatregelen nodig. In de warme zomers van 1994 en 1995 zijn reeds uitgebreide algenconcentraties opgetreden. Daarom is een tijdelijk peilregime met beperkte fluctuaties voorgesteld, te weten 25 cm, in afwachting van de resultaten van een wetenschappelijke studie naar de wijze waarop zo optimaal mogelijk naar een groter peilverschil toegewerkt kan worden.

Uit de twee alternatieven is het voorstel voor een tijdelijk regime met fluctuaties van 25 cm (NAP +0,15 m tot NAP -0,10 m) voorgelegd aan het overlegorgaan.

Een concept voor het ontwerp-peilbesluit met toelichting is daarbij gevoegd. Het overlegorgaan heeft daärover op 21 november 1994 zijn rapport van bevindingen uitgebracht waarin:

- geconstateerd wordt dat weliswaar sprake is van een door de regio gedragen peilbesluit maar dat het duurzame karakter van het watersysteem nog niet gegarandeerd is;
- erop aangedrongen wordt om na de vaststelling van het peilbesluit zo spoedig mogelijk een aanvang te maken met de uitvoering van de benodigde maatregelen in het kader van het voorgestelde (tijdelijke) peilbeheer;
- opgemerkt wordt dat op termijn een beheer met een ruimer peilverschil nodig kan zijn maar dat daarvan niet op voorhand mag worden uitgegaan. De mogelijkheid voor invoeren van een groter peilverschil moet, op een termijn van 3 à 4 jaar, blijken uit een studie en uit de evaluatie van het voorgestelde peilbeheer;
- de resultaten van genoemde studie en evaluatie met belangstelling tegemoet gezien worden;
- ingestemd wordt met het peilbesluit.

6. Besluit beheer Volkerak/Zoommeer

Bij brief van 19 januari 1995, kenmerk HW/AW 189464, is de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal in kennis gesteld van de resultaten van de evaluatie van het waterbeheer in het Volkerak/Zoommeer en van de resultaten van het overleg zoals hiervoor omschreven. Tevens is het besluit voor het na te streven maximaal chloridegehalte en het besluit om spoedig een ontwerp-peilbesluit in procedure te brengen daarin vermeld.

7. Peilbesluit

Onder 1. Algemeen is reeds aangegeven dat voor het Volkerak/Zoommeer een peilbesluit verplicht gesteld is. Uitvoering daarvan is echter uitgesteld om een beslissing over het beheer niet te door kruisen. Aangezien inmiddels een beslissing over het beheer genomen is kan een peilbesluit vastgesteld worden. Conform het voorstel aan het overlegorgaan gaat dit besluit uit van een onder invloed van natuurlijke omstandigheden fluctuerend peil, waarbij gestreefd wordt de fluctuaties te beperken tussen NAP +0,15 m en NAP -0,10 m. Dit besluit heeft een tijdelijk karakter. Zolang echter geen ander peilbesluit vastgesteld wordt blijft dit peil vigerend. Het peilregime kan aangeduid worden als een regenmodel met aftopping, zowel aan de boven- als onderzijde.

Op de bijlage is aangegeven hoe het peilverloop er in de jaren 1988 t/m 1994 had uitgezien bij hantering van het hier aangegeven peilbeheer. Daarbij zij opgemerkt dat een in de grafiek weergegeven peil van NAP +0,15 m in werkelijkheid een peil weergeeft van NAP +0,15 m of hoger.

De invoering van het besluit zal gefaseerd verlopen. Het minimum peil van NAP -0,10 m zal pas ingevoerd worden na het uitvoeren van onderhoudsbaggerwerk op de Mark en Dintel. Naar verwachting kan dit medio 1996 gerealiseerd zijn.

Evenals bij het huidige beheer zal een selectief inlaatbeheer gevoerd worden ten einde de inlaat van verontreinigingen te beperken. Hierbij wordt dus ingegrepen in het "natuurlijke" peilverloop.

Evenals in de huidige situatie zal het peil op de locatie Vossemeer als meerpeil gehanteerd worden. Door windinvloeden zullen op andere locaties hogere dan wel lagere peilen optreden. Daarnaast treden, met name op het Bathse Spuikanaal, onder invloed van het spuien peilschommelingen op.

Onder punt 3 is aangegeven dat bij het vigerende peilbeheer peiloverschrijdingen niet altijd te voorkomen zijn. Ook bij het aangegeven peilbeheer zullen overschrijdingen op blijven treden. Hoewel enerzijds een fluctuerend peilbeheer meer mogelijkheid biedt tot peilverlaging voorafgaand aan een verwachte afvoerpiek en anderzijds de afvoercapaciteit bij hogere peilen toeneemt, zullen peilen boven NAP +0,15 m met grotere frequentie optreden dan in het verleden. Voor het meer en de drooggevallen gronden veroorzaken hogere peilen nauwelijks overlast. Wel hebben hogere peilen invloed op de waterstanden op de Brabantse rivieren. Peilverhogingen op het meer zijn vrijwel altijd een gevolg van grote afvoeren van de Brabantse rivieren en polderwater en treden dan ook op na verhoging op die rivieren. De snelheid waarmee en de mate waarin peilverhogingen op het meer optreden zijn veel kleiner dan op de rivieren. Een verhoogd Zoommeerpeil kan wel van invloed zijn op een 2e afvoergolf. Een echt éénduidige relatie tussen meerpeil en noodpeil te Breda is niet geconstateerd.

Bij (dreigende) overschrijding van het noodpeil te Breda blijven dan ook aanvullende lozingsmaatregelen noodzakelijk waarbij het niet uitgesloten is dat zo'n situatie optreedt bij lagere meerpeilen dan NAP +0,50 m. Welke aanvullende maatregelen worden genomen wordt per situatie afgewogen. Hoewel de beleidsruimte voor het aflaten van zoet water op de Oosterschelde thans beperkt is, kan dit onder extreme omstandigheden nodig zijn.

Getracht wordt criteria te formuleren voor het inzetten van aanvullende lozingsmaatregelen.

Gevolgde procedure

Overeenkomstig het bepaalde in Afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht is het voornemen tot het nemen van het onderhavige peilbesluit op 27 september 1995 bekendgemaakt en zijn belanghebbenden in de gelegenheid gesteld hun zienswijze daaromtrent naar voren te brengen.

Zienswijze met betrekking tot het ontwerp-peilbesluit

De hierna genoemde belanghebbenden hebben de volgende zienswijzen naar voren gebracht. Vermeld dient hierbij te worden, dat de in sommige

zienswijzen vermelde bedragen, eigen opgaven betreffen van de betrokken belanghebbenden.

1. Gemeente Steenberg brief dd. 12/10/'95, nr. 955254:
Verwezen wordt naar 2 eerder verzonden brieven dd. 22 december 1993 en 6 januari 1995, t.w.:

22 december 1993:
 - gaat er vanuit dat Vliet te allen tijde bevaarbaar blijft voor schepen die ook nu gebruik maken van vaarweg. Minimale diepte van 1,8 m zou gegarandeerd zijn;
 - verzoeken om een schriftelijke garantie;
 - onbelemmerde doorvaart dient behouden te blijven; ook voor kano's;
 - kunnen niet instemmen met in bedrijf stellen schutsluis bij Bovensas;
 - verzoeken bemerkingen mee te nemen in Overlegorgaan Waterbeheer en Noordzeeaangelegenheden (OWN);
6 januari 1995:
 - kunnen niet instemmen met het in bedrijf stellen van één of meerdere schutsluizen;
 - in verleden gegarandeerde vaardiepte dient gerespecteerd te worden.

2. Hoogheemraadschap van West-Brabant brief dd. 13 oktober 1995, nr. 43702:
 - HHWB wil peilbesluit niet zien als 1e fase naar een peil met NAP -0,30 m;
 - peil van min. NAP -0,10 m wordt als tijdelijk aangemerkt tot het effect van onderhoudsbaggerwerk weg is. Evaluatie na 4 jaar lijkt dan lang, na 3 jaar lijkt juist;
 - onzekerheid over de situatie na afloop tijdelijk peilregime en wegens relatief lange periode van het besluit is het Rijk verantwoordelijk voor de verdiepingskosten ad f 18,5 mln;
 - daarnaast blijven de kosten voor oeverbescherming ad f 3,6 mln;
 - achten voldoende termen aanwezig om de kosten te zien als gevolg Deltawet, waarbij 100% subsidie - en niet op grond artikel 40 WWH;
 - indien havenbeheerders moeten baggeren en het HHWB, als kwaliteitsbeheerder aanspreken voor een deel van de baggerkosten zal het Rijk aansprakelijk gesteld worden;
 - overschrijdingsfrequentie van hoge waterstanden is hoger dan in evaluatienota. Indruk dat RWS problematiek onderschat;
 - voortgang over maatregelen bij grote afvoeren teleurstellend; zullen bij ontbreken van criteria voor extra maatregelen, bezwaar en schorsingsverzoek indienen;
 - bevreesd over interpretatie van overleg met de streek, er waren meerdere alternatieven waarvan één gekozen;

- de conclusie dat peilfluctuaties van 25 cm onvoldoende zijn komt niet uit overleg met regio maar is standpunt van beheerder.
3. Gemeente Tholen brief dd. 17 oktober 1995, nr. 8053/III:
- bij NAP -0,30 m bestaat er gerede kans dat toegankelijkheid havens beperkt word;
 - moeilijk in te schatten of voor haven en recreatiegebied Speelmansplaten maatregelen nodig zijn;
 - gedacht kan worden aan baggerwerk en aanpassingen van steigers en loswallen. Eventuele kosten komen ten laste van het Rijk;
 - verzoeken in de proefperiode om halfjaarlijkse toezending van peilverloop en water in- en uitlaten;
 - verzoeken ingelicht te worden bij peildalingen beneden NAP -0,10 m.
4. Gemeente Breda brief dd. 20 oktober 1995, nr. RME/950015509:
- goed inzicht is nodig in verdrogingseffect van peilverlaging;
 - vaardiepte en doorvaarthoogte kunnen probleem worden;
 - onderhoud van beschoeiingen kan probleem worden.
5. Gemeente Oostflakkee brief dd. 23 oktober 1995, nr. 95/4143:
- een peilverlaging tot NAP -0,30 m betekent een behoorlijke ingreep in de toegankelijkheid van Ooltgensplaat en Oude Tonge wegens sluisdrempels op NAP -2,10 m en NAP -2,20 m;
 - met name bij Oude Tonge is groot recreatieplan gestart met dure locaties en ligplaats voor de deur;
 - bezwaar tegen het definitieve besluit niet uitgesloten; met claim.
6. Waterschap Goeree-Overflakkee brief dd. 23 oktober 1995, nr. 9502160/JB:
- bij lager peil geen inlaat meer mogelijk bij Aymon-Louisepolder zodat gemaal nodig is + verruimen watergangen;
 - in kosten zal door Rijk voorzien moeten worden.
7. Waterschap Mark en Weerij brief dd. 24 oktober 1995, nr. 954312/-JR:
- effect van verhoogd risico voor peiloverschrijding te Bredabaart zorgen;
 - doorvoeren regime met grotere peilverschillen kan niet "zondermeer" plaatsvinden. "De weg terug" niet afsluiten;
 - voor kosten wordt verwezen naar nota "Strafregime". Maken voorbehoud voor kosten watervoorziening in Breda waar naar verwachting gepompt zal moeten worden in droge tijden;
 - verwijzing naar eerdere brieven van Boven-Mark en Markgronden:
- Boven-Mark brief dd. 24 juli 1992:
- met bestaande inlaat zal peilverlaging leiden tot geringer aanbod voor landbouw en een negatief effect hebben ten aanzien van inklinking veenpakket;

- moeilijk in te schatten of aanpassing inlaat nodig is en wat effect is op kwelstromingen;
- beperkte toename maalkosten;
- mogelijk uitbreiding oeverbescherming,

Markgronden brief dd. 28 september 1992:

- hoger peil vraagt extra bemalingskosten;
- peil (van NAP -0,25 m) vraagt onevenredig hoge investeringen (oppompen) en extra bedieningskosten;
- geringere waterdiepte is negatief op enkele vaarten, nu al minimaal/laat te wensen over,

hun brief dd. 11 augustus 1995:

- waterafvoer in de winter;
- oevererosie;
- onvoldoende mogelijkheden voor waterinlaat;
- onvoldoende afgewogen/verdrogingsbestrijding;
- duidelijkheid nodig over geboden compensatiewerken;
- eventueel "terug" na evaluatie.

8. Waterschap Land van Nassau brief dd. 25 oktober 1995, nr. 2343/JP/-MA:

- van mening dat zomerpeil van NAP -0,10 m tijdelijk karakter kent waarna terug naar NAP;
- inlaatwerken behoeven aanpassing bij verlagen zomerpeil;
- gemalen: geen grote problemen;
- lichtvaardige visie met betrekking tot NAP +0,50 m. Dan 3300 ha niet meer te bemalen;
- bij zomerpeil NAP -0,10 m kosten f 1,2 mln exclusief eventuele consequenties voor hoge peilen;
- kosten 100% voor Rijk ingevolge Deltawet.

9. Advokatenkantoor Prinsen van der Putt namens Beleggingsmij. Oxford 't Zoute brief dd. 25 oktober 1995, kenmerk RK/IR:

- ondersteunen zienswijze B & W Oostflakkee;
- plan niet exploitabel bij meerpeil op NAP -0,30 m;
- wil in kader tijdelijk regime wijzen op desastreuze gevolgen bij realisering definitief regime op NAP -0,30 m;
- cliënte is enigszins overrompeld door ontwerp-peilbesluit;
- stelt het op prijs van verder besluitvormingsproces op de hoogte te worden gehouden.

10. Waterschap Zeeuwse Eilanden brief dd. 17 oktober 1995, nr. 95/2086:

- afgesproken dat RWS onderzoek laat verrichten naar meerkosten voor gemalen voor alle waterschappen;
- zonodig ook met betrekking tot aanpassingen ten behoeve van peilbeheersing;
- zolang geen definitieve toezeggingen bezwaar tegen peilbesluit;
- verwijzen naar eerdere brieven van Z.E.i.o. + Tholen:

Z.E.i.o. brief dd. 10 augustus 1995:

- aanvaardbaar compromis;
- nadelige gevolgen dienen vergoed te worden;
- geen verdere verlaging; zie strafregime;
- vóór verdere verlaging overeenstemming over aanpassingswerken.

Waterschap Tholen aan OWN brief dd. 1 april 1993:

- bij peil NAP -0,30 m inlaatwerken aanpassen + jaarlijkse kosten.

Stuurgroep Zoetwater aan OWN brief dd. 2 april 1993:

- chloridegehalte van 450 of 400 mg/l.

Waterschap Tholen brief dd, 27 maart 1992:

- kosten aanpassing inlaatwerken.

11. V.O.F. Strand Oesterdam brieven dd. 25 oktober 1995 en 22 november 1995:

- beknotting recreatie ten gunste van natuur, dat in evenredigheid al een groot deel toebedeeld is, zal draagvlak verkleinen;
- gebied wordt minder aantrekkelijk door lage waterstanden;
 - + zwemplas is al aangeslibd en bij (30 cm) verlaging resteert naar 1 m;
 - + surfen is niet meer mogelijk achter dammetje zwembad;
 - + oppervlakte voor ski's en scooters neemt af met gevolg: onveilig en minder aantrekkelijk;
 - + fonteinkruid gaat harder groeien;
 - + modderige overgang water naar "strand";
- hogere winterpeilen zullen schade veroorzaken aan aangelegde zaken;
- schade zal verhaald worden.

12. Waterschap Het Scheldekwartier brief dd. 23 oktober 1995, nr. 953373:

- minimaal streefpeil NAP -0,10 m is gerelateerd aan baggerwerk; conclusie met mogelijkheid inlaat wordt geen rekening gehouden;
- wijziging peilbeheer pas doorvoeren ná compenserende maatregelen;
- verwijzing naar eerdere consequenties van IWWB en HHWB 10 november 1993 respectievelijk 22 april 1994;
- aanpassing ten behoeve van waterinlaat; kosten f 875.000;
- werken baseren op peil van NAP -0,30 m;
- ont- en afwatering Bergse Plaat afgestemd op NAP; peil van NAP +0,15 m leidt tot te kleine drooglegging en NAP -0,10 m tot te grote drooglegging;
- grotere frequentie van peilen boven NAP +0,15 m nopen tot maatregelen Bergse Plaat;
- werken: gemaal voor de winter en stuw voor de zomer; kosten f 4,4 mln;
- extra gemaalkosten;

- verzoek: kosten aanpassingswerken onderdeel van het peilbesluit te doen zijn.
13. Vereniging Vaarroute West-Brabant brief dd. 27 oktober 1995, kenmerk RV/EK:
- blij met concept zodat schutten niet nodig is;
 - bij Dintelsas krijgen 8 aanlegplaatsen te weinig diepte;
 - op 3 lokaties zullen boothellingen verlengd moeten worden;
 - bij 1 haven zal aanpassing van de oever nodig zijn wegens langdurig hoger peil dan NAP;
 - jachthaven niet verantwoordelijk voor de oorzaak van de kosten.
14. Gemeente Roosendaal en Nispen brief dd. 13 november 1995, nr. SB/95-13530:
- peil zou recentelijk vastgesteld zijn door HHWB als kwaliteitsbeheerder op NAP. Daarop is waterdiepte bepaald op 2,6 m;
 - kunnen effecten moeilijk inschatten;
 - constructies zijn gebaseerd op NAP (brug en kademuuren);
 - wat gebeurt na evaluatie;
 - op grond AWb 3:4 schade compenseren;
 - voor vervolprocedure gemeente rechtstreeks consulteren.
15. Gemeente Bergen op Zoom brief dd. 20 november 1995, nr. HZ/SS 24.275 en dd 22 januari 1996, nr. HZ/AL 26.270:
- ont- en afwatering Bergse Plaat is afgestemd op NAP; peil van NAP +0,15 m leidt tot te kleine drooglegging, bij huidig beheer is al wateroverlast opgetreden en door hoger peil zal wateroverlast meer frequent en langduriger optreden;
 - door lager zomerpeil zal kwel uit Binnenschelde toenemen, zodat extra aanvoer uit Zoommeer nodig is, terwijl dat water in droge perioden gekenmerkt wordt door blauwalgengroei;
 - de oevers van de afvoersloot langs Bergse Plaat (Plaatvliet) zullen visueel aan kwaliteit inboeten door lager peil;
 - in de Theodorushaven kan erosie ontstaan door het hogere meerpeil;
 - benodigde werken:
 - * gemaal + stuw ten behoeve van Bergse Plaat (f 4.4 mln)
 - * taludbescherming Theodorushaven
 - * inlaatwater Binnenschelde zonodig zuiveren of van elders aanvoeren (f 1 mln);
 - extra kosten bemaling;
 - verzoek: kosten maatregelen vormen onderdeel van peilbesluit en komen voor rekening van het Rijk.
16. Provincie Noord-Brabant brief dd. 12 december 1995, nr. 351576:
- stemmen in principe in met huidige ontwerp;
 - hechten grote waarde aan grondige evaluatie alvorens tot eventuele wijziging overgegaan zal worden;
 - onderwerp van evaluatie/verdere fluctuaties zal in ieder geval moeten zijn het vaarwegbeheer op de Brabantse kanalen en het aspect verdroging;

- betreuen het dat voorliggend besluit niet ondersteund wordt door nader onderzoek van het effect van peilverlaging op de grondwaterstanden in aangrenzende, hoger gelegen gebieden;
 - aanvullende lozingsmogelijkheden pas inzetten bij een Zoommeerpeil van NAP +0,50 m mag niet leiden tot in gevaar komen van de veiligheid;
 - verzoek na te gaan of sturen op max. NAP +0,50 m de veiligheid van Breda voldoende kan waarborgen.
17. Het Delta Overleg heeft telefonisch zijn zienswijze gegeven onder verwijzing naar zijn brief dd. 11 augustus 1995, kenmerk tk/mo:
- ondersteunt een natuurlijke vorm van peilbeheer;
 - voorliggend besluit is slechts eerste aanzet, want voldoet niet aan de eisen voor een duurzaam waterbeheer;
 - er dient snel duidelijkheid te komen over de termijn waarop verdere bijstelling plaats kan vinden;
 - grote investeringen voor de duur van slechts 3 à 4 jaar mogen niet plaatsvinden;
 - bepleit prioriteit voor studie om te komen tot herstel van het estuariene karakter van Deltawateren, mede omdat de uitkomst gevolgen kan hebben voor water- en peilbeheer van Volkerak/-Zoommeer.

Reactie bevoegd gezag ten aanzien van de zienswijzen

1. Algemeen

Ten aanzien van de naar voren gebrachte zienswijzen wordt het volgende overwogen en vastgesteld.

Voor zover de in de zienswijzen naar voren gebrachte aspecten het zelfde onderwerp betreffen, is de behandeling daarvan zoals uit het onderstaande moge blijken, zoveel mogelijk geclusterd. Overigens dient te worden aangetekend, dat voor zover bepaalde (onderdelen van) de zienswijzen niet expliciet worden becommentarieerd, dit niet betekent, dat deze aspecten niet in de oordeelsvorming zijn betrokken.

Tijdens de periode van intensief overleg met de regio in 1993/1994 werd als voorwaarde bij het te nemen peilbesluit gesteld dat een aanvullende studie naar optimaal peilbeheer uitgevoerd dient te worden. De resultaten van deze studie moeten, samen met de evaluatie van het peilbesluit, als basis voor de discussie voor het toekomstig peilbeheer dienen. Het compromis is de kern van het thans te nemen peilbesluit.

In mijn brief van januari 1995 is aangegeven dat maximaal vier jaar na ingaan van het genoemde peilbesluit een evaluatie van dit peilbeheer en de resultaten van een studie naar optimaal peilbeheer tussen NAP +0,15 m en NAP -0,30 m aan het OVN zal worden voorgelegd vóórdat besluitvorming plaatsvindt over het veranderen van het peil (brief HW/AW 189464, dd. 19 januari 1995).

Een periode korter dan vier jaar maakt het zeer moeilijk om veranderingen in de kwaliteit van het ecosysteem Volkerak/Zoommeer voldoende te kunnen onderkennen.

2. Minimupeil op NAP -0,30 m

Een belangrijk deel van de ingebracht zienswijzen betreft stellingname tegen het, op langere termijn, streven naar een verdere verlaging van het minimum zomerpeil naar NAP -0,30 m of een verwezenlijking daarvan. De discussie daarover vindt echter niet eerder plaats dan dat het voorliggende peilbesluit geëvalueerd is. Indien de resultaten van de evaluatie een verdere verlaging van het minimum zomerpeil naar NAP -0,30 m zou rechtvaardigen, zal met inachtneming van de ter zake vereiste wettelijke procedures, daarvoor alsdan een nieuw peilbesluit genomen worden.

3. Minimumpeil op NAP -0,10 m

In relatie tot het gunstige effect van onderhoudsbaggerwerk voor de vaardiepte in de Dintel wordt de duur van de evaluatieperiode (4 jaar) niet als te lang aangemerkt. Het verschil tussen het huidig waterpeil en het toekomstige minimumpeil is in dit opzicht klein te noemen.

Mogelijke nadelige effecten op de scheepvaart worden dan ook niet *verwacht* of zullen zeer beperkt blijven. In het kader van de evaluatie kan dit aspect eventueel ook aan de orde worden gesteld.

Onderzoek naar eventuele verdrogingsproblemen in West-Brabant lijkt, gelet op bovengenoemde marges in peil niet relevant. Ook dit aspect kan zonodig bij de evaluatie worden meegenomen.

Voor vrijlozende gebieden met minimale waterdiepte geldt eveneens dat het verschil tussen het huidig waterpeil en het toekomstige minimumpeil marginaal is te noemen.

Ook voor recreatiegebieden zal het verschil tussen het huidig peil in de zomer en de natuurlijke fluctuaties met als minimumpeil NAP -0,10 m niet van dien aard zijn dat recreatie-activiteiten belemmerd worden. De genoemde groei van fonteinkruid als remmende factor op recreatief gebruik bij met name de Speelmansplaten wordt niet verwacht gezien de al sinds enige jaren optredende vertroebeling van het water. Dit heeft een direct negatief effect op de groei van onderwaterplanten. In de evaluatie van het peilbesluit zal dit aspect meegenomen worden, zowel vanuit het recreatie-belang als vanuit het natuur-belang.

Op enkele plaatsen zijn de drempels van de niet in gebruik zijnde sluizen maatgevend voor de beschikbare diepgang.

De projectontwikkeling van een recreatieplan te Oude Tonge zal hierdoor marginaal beïnvloed worden.

Het opnieuw in bedrijf stellen van sluizen wordt bij dit peilbesluit niet nodig geacht. Dit aspect kan eventueel in het kader van de evaluatie aan de orde worden gesteld.

4. Maximumpeil op NAP +0,15 m

In geval van het hogere maximumpeil spitsen de problemen zich meestal toe op hogere kosten van afvoer van water uit bemalen gebieden. In één geval waar momenteel onder natuurlijk verval water

wordt afgevoerd kan dit leiden tot de noodzaak tot het stichten van een nieuw gemaal. Voor aangegeven noodzaak voor het uitvoeren van compenserende werken en vergoeding voor (resterende) schade wordt verwezen naar hetgeen daaromtrent hierna wordt vermeld.

Met betrekking tot de mogelijke nadelige effecten op de beroeps-scheepvaart in de Mark/Dintel door vermindering van de doorvaart-hoogte wordt opgemerkt dat alleen bijzondere transporten en uitzon-derlijk hoge duwvaart in de toegangsmogelijkheid beperkt kunnen worden.

Extra afvoer van water in geval van calamiteiten zal middels een in overleg met belanghebbende vast te stellen draaiboek verlopen. In dit draaiboek zal worden vastgelegd onder welke omstandigheden voor wat betreft het peil op het meer en in de West-Brabantse rivieren, Rijkswaterstaat over zal gaan tot extra afvoer. Lopend onderzoek door beheerders geeft mogelijk meer inzicht in de relatie meerpeil-noodpeil Breda.

5. Compensaties

In veel gevallen wordt in de zienswijzen gewezen op de noodzaak tot het uitvoeren van compenserende werken en vergoeding van (reste-rende) schade.

Het wijzigen van het beheer van het Volkerak/Zoommeer van een constant naar een fluctuerend waterpeil heeft consequenties voor de gebruiksfuncties. Volgens het rapport 35/93 van het Overlegor gaan Waterbeheer en Noordzee-aangelegenheden (OWN) dd. 16 juni 1993 met betrekking tot de evaluatie waterbeheer Volkerak/Zoommeer is dezer-zijds toegezegd dat de kosten voor herstel waterinlaat en de kosten voor het garanderen van de toegankelijkheid van recreatiehavens door het Rijk op grond van redelijkheid en billijkheid zullen worden vergoed.

Voor overige kosten, voortvloeiend uit het peilbesluit zal eenzelf-de gedragslijn worden gehanteerd.

Met betrekking tot het verlenen van een eventuele schadevergoeding kan overigens worden opgemerkt, dat artikel 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht, respectievelijk artikel 40 van de Wet op de water-huishouding daartoe de nodige waarborgen biedt. Daarbij bepaalt laatstgenoemd artikel, dat aan degene die als gevolg van het vast-stellen van een peilbesluit schade lijdt of zal lijden, welke redelijkerwijze niet of niet geheel te zijnen laste behoort te blijven en waarvan de vergoeding niet of niet op andere wijze voldoende is verzekerd, door het gezag dat het betreffende besluit heeft genomen, op verzoek een naar billijkheid te bepalen schade-vergoeding wordt toegekend.

Onder meer het Hoogheemraadschap van West-Brabant gaat er in haar zienswijze vanuit, dat eventueel door dit waterschap te treffen voorzieningen als gevolg van het te nemen peilbesluit voor 100% voor rijksrekening komen, zulks op grond van de Deltawet.

Met betrekking tot dit punt wordt opgemerkt, dat een formele koppeling tussen de Deltawet en de hier aan de orde zijnde Wet op de waterhuishouding ontbreekt. Het eventueel treffen van voorzieningen en de daaruit voortvloeiende kosten kunnen slechts worden beoordeeld in het licht van het hiervoor toegelichte artikel 40.

Op grond van de hiervoor vermelde overwegingen en de reacties op de naar voren gebrachte zienswijzen kan worden gesteld, dat het wijzigen van het peilregime voor het Volkerak/Zoommeer zoals hierna wordt besloten noodzakelijk is.

Gelet op:

artikel 16 van de Wet op de waterhuishouding (Stb. 1989, 285), artikel 11 van de Uitvoeringsregeling waterhuishouding (Stb. 1990, 320) en artikel 13 van deze uitvoeringsregeling, juncto afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (Stb. 1992, 315);

B E S L U I T :

- Het peilregime voor het Volkerak/Zoommeer wordt als volgt vastgesteld:
- het peil op het meer zal verlopen volgens een regenmodel;
 - om te hoge en te lage peilen te voorkomen zal aftopping plaatsvinden en wel zodanig dat het maximale streefpeil NAP +0,15 m (veelal in de winter) en het minimale streefpeil NAP -0,10 m (overwegend in de zomer) zal bedragen;
 - het minimale streefpeil van NAP -0,10 m zal eerst gehanteerd worden als baggerwerken op de Mark/Dintel zijn uitgevoerd. Voorlopig zal daarom een minimale streefpeil van NAP gehanteerd worden;
 - het tijdstip van overgang naar het minimumpeil van NAP -0,10 m zullen in overleg met de beheerder van de Mark/Dintel bepaald worden waarna publicatie plaatsvindt;
 - bij dreigende vervuiling door sterk verontreinigd Maas- of Rijnwater zal, voordat die verontreiniging het inlaatpunt bereikt, het peil zonodig verhoogd worden tot maximaal NAP +0,15 m. Zodra de verontreiniging het inlaatpunt bereikt, wordt het inlaten gestaakt en pas hervat nadat de verontreiniging het inlaatpunt is gepasseerd, danwel een peil van NAP -0,25 m onderschreden dreigt te worden;
 - genoemde peilen zijn exclusief op- en afwaaiing;
 - op een termijn van maximaal 4 jaar na vaststelling van het peilbesluit zal het peilregime geëvalueerd worden.

Middelburg, 29 februari 1996.

De Minister van Verkeer en Waterstaat,
namens deze,

De hoofdingenieur-directeur van de Rijkswaterstaat,

(prof. dr. ~~H.L.F. Saeijs~~)

Zout \rightarrow $< 450 \text{ mg/l}$ apr 1/m sep
 \rightarrow $> 1000 \text{ mg/l}$ melding NMC
naar RWA
OKT 1/m met

MEDEDELINGEN:

Bezwaar

Op grond van de Algemene wet bestuursrecht kan tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop dit is bekendgemaakt een bezwaarschrift worden ingediend. Het bezwaarschrift moet worden gericht aan de Minister van Verkeer en Waterstaat en gezonden aan de hoofdingenieur-directeur van de Rijkswaterstaat in de directie Zeeland, Postbus 5014, 4330 KA Middelburg.

Het bezwaarschrift dient te zijn ondertekend en ten minste het volgende te bevatten:

- a. naam en adres van de indiener;
- b. de dagtekening;
- c. vermelding van de datum en het nummer of het kenmerk van het besluit waartegen het bezwaarschrift zich richt;
- d. een opgave van de redenen waarom men zich met het besluit niet kan verenigen.

Voorlopige voorziening

Indien een bezwaarschrift is ingediend is het mogelijk om daarnaast een verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening in te dienen. Een dergelijk verzoek dient te worden gericht aan de President van de Arrondissementsrechtbank binnen het rechtsgebied waarvan de indiener van het bezwaarschrift zijn woonplaats heeft. Het verzoek dient te zijn ondertekend en ten minste het volgende te bevatten:

- a. de naam en het adres van de verzoeker;
- b. de dagtekening;
- c. vermelding van het bestuursorgaan dat de beschikking heeft genomen en de datum en het kenmerk van de beschikking;
- d. de gronden van het verzoek (motivering).

Bij het verzoek dient voorts een afschrift van het bezwaarschrift te worden overgelegd.

Naar aanleiding van het verzoek kan de bevoegde president een voorlopige voorziening treffen indien onverwijlde spoed, gelet op de betrokken belangen, dat vereist.

Voor de behandeling van een verzoek om een voorlopige voorziening wordt een bedrag aan griffierecht geheven. De griffier van de betrokken Arrondissementsrechtbank wijst de verzoeker na de indiening van diens verzoek op de verschuldigdheid van het griffierecht en bericht de verzoeker binnen welke termijn en op welke wijze het verschuldigde griffierecht moet worden voldaan.

Het bezwaarschrift dient te zijn ondertekend en ten minste het volgende te bevatten:

- a. naam en adres van de indiener;
- b. de dagtekening;
- c. vermelding van de datum en het nummer of het kenmerk van het besluit waartegen het bezwaarschrift zich richt;
- d. een opgave van de redenen waarom men zich met het besluit niet kan verenigen.

Voorlopige voorziening

Indien een bezwaarschrift is ingediend is het mogelijk om daarnaast een verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening in te dienen. Een dergelijk verzoek dient te worden gericht aan de President van de Arrondissementsrechtbank binnen het rechtsgebied waarvan de indiener van het bezwaarschrift zijn woonplaats heeft. Het verzoek dient te zijn ondertekend en ten minste het volgende te bevatten:

- a. de naam en het adres van de verzoeker;
- b. de dagtekening;
- c. vermelding van het bestuursorgaan dat de beschikking heeft genomen en de datum en het kenmerk van de beschikking;
- d. de gronden van het verzoek (motivering).

Bij het verzoek dient voorts een afschrift van het bezwaarschrift te worden overgelegd.

Naar aanleiding van het verzoek kan de bevoegde president een voorlopige voorziening treffen indien onverwijlde spoed, gelet op de betrokken belangen, dat vereist.

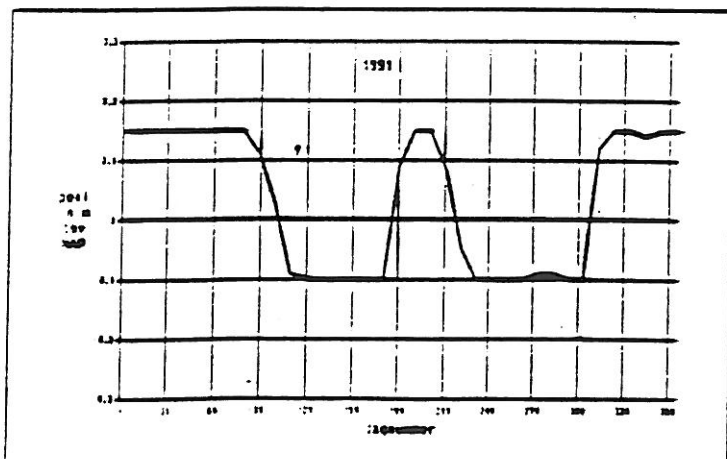
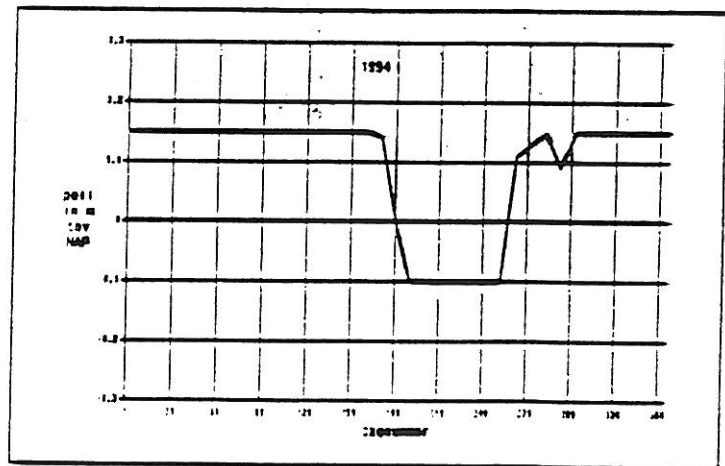
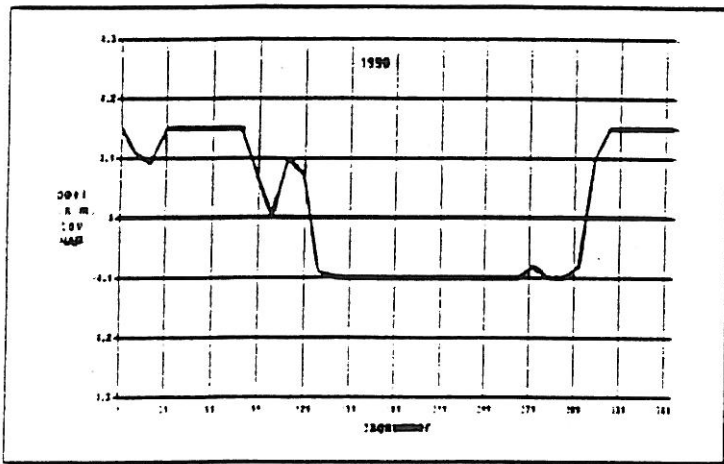
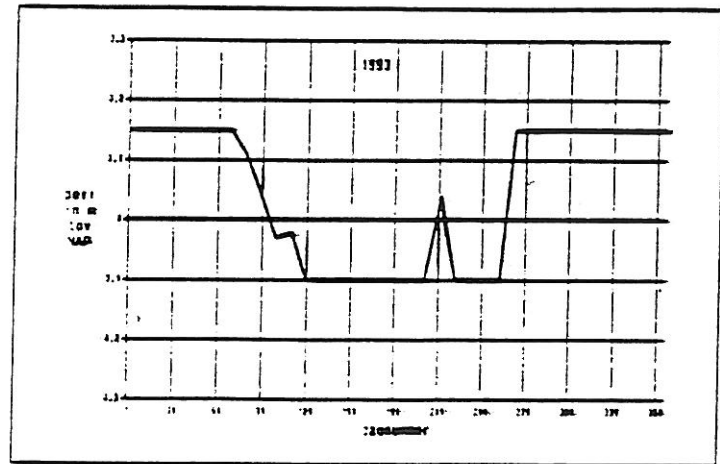
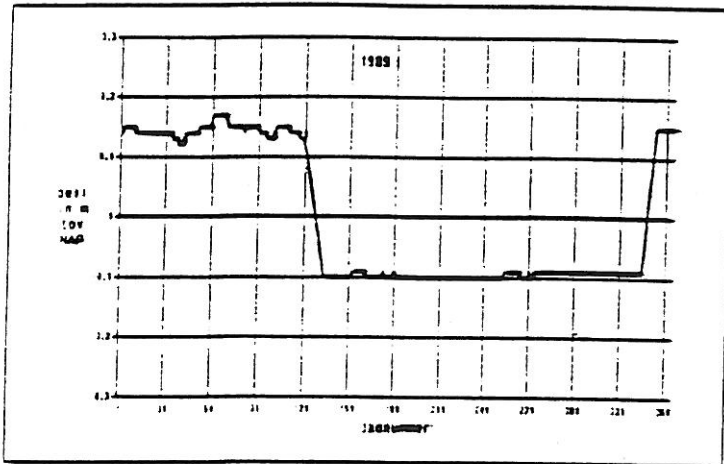
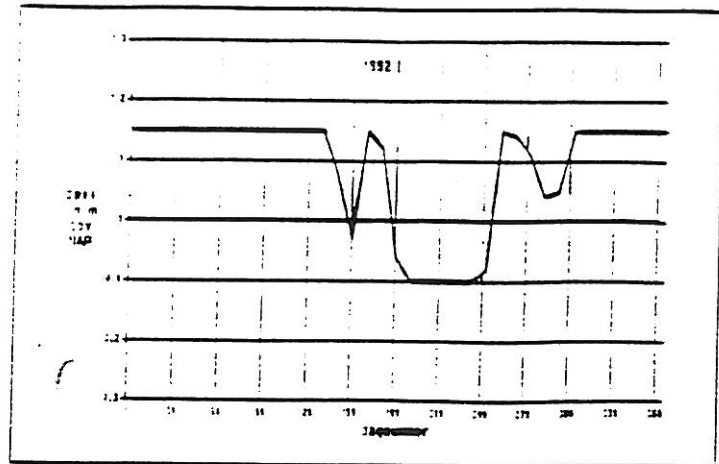
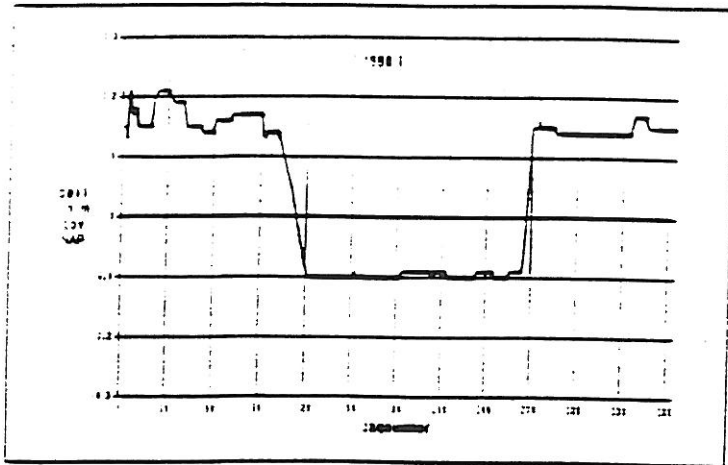
Voor de behandeling van een verzoek om een voorlopige voorziening wordt een bedrag aan griffierecht geheven. De griffier van de betrokken Arrondissementsrechtbank wijst de verzoeker na de indiening van diens verzoek op de verschuldigdheid van het griffierecht en bericht de verzoeker binnen welke termijn en op welke wijze het verschuldigde griffierecht moet worden voldaan.

Middelburg, 29 februari 1996.

de Minister van Verkeer en Waterstaat,
namens deze,
de hoofdingenieur-directeur van de Rijkswaterstaat,

(prof. dr. H.L.F. Saeijs)

Bijlage behorende bij het peilbesluit
 Volkerak / Zoommeer van de minister van
 Verkeer en Waterstaat
 dd. 29 februari 1996 , nr. 1657